

ПРОФЕСІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Демідова Ю.Є., Ласка А.С.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

У сучасному суспільстві компетентність у сфері спілкування стала однією з головних складових високого професійного рівня. Для професії психолога комунікативна компетентність є провідною характеристикою, від якої залежить професійний успіх, конкурентоспроможність та особиста задоволеність. Психолог повинен володіти не тільки певними знаннями про різні сторони й аспекти спілкування, а й вміло користуватися цими знаннями в реальних ситуаціях, втілюючи їх у конкретні вміння та кроки з метою досягнення взаєморозуміння та високих результатів професійної діяльності, тобто повинен володіти комунікативними здібностями. Комунікативні здібності – це професійний інструмент психолога. Під комунікативними здібностями розуміються індивідуально-психологічні здібності особистості, що відповідають вимогам комунікативної діяльності та забезпечують її швидке та успішне здійснення [1]. У комунікативній сфері в галузі психології існують свої норми, правила і засоби. Знання з особливостей вербальної та невербальної комунікації, стилів спілкування, вміння налагодити міжособистісну взаємодію, вміння грамотно та професійно комунікувати є важливими для психолога. Крім того, їх значущість зростає під час планування й аналізу комунікативних заходів (конференцій, семінарів, презентацій, майстер-класів). Комунікація ефективна, якщо вона досягає своїх цілей та відповідає ситуації, в котрій очікувана. До комунікативних вмінь психолога відносяться: комунікативні вміння – вміння організовувати текст повідомлення в адекватну форму, мовленнєві вміння, вміння гармонізувати зовнішні та внутрішні прояви, вміння отримувати зворотний зв'язок, вміння долати комунікативні бар'єри тощо; інтерактивні вміння – вміння будувати спілкування на гуманних, демократичних засадах, ініціювати сприятливу емоційно-психологічну атмосферу, вміння самоконтролю та саморегуляції, вміння організовувати співробітництво, вміння керуватися принципами й правилами професійної культури та етики, вміння активного слухання; соціально-перцептивні вміння – вміння адекватно сприймати й оцінювати поведінку партнера у спілкуванні, розпізнавати за невербальними сигналами його стани й мотиви поведінки, складати адекватний образ клієнта як рівноправного партнера спілкування, вміння справляти сприятливе враження [2; 3]. Крім того, варто зауважити, що комунікативні вміння розвиваються в процесі комунікативної діяльності, що має систематичний і ускладнюючий характер, та зворотний зв'язок, за якого здійснюється вплив на характер та ефективність відповідної діяльності психолога.

Література:

1. Смовж М., Балабушка Є., Петрушина М. Особливості розвитку комунікативних здібностей психологів. Вісник Національного університету оборони України. 2023. № 74(4), 119–129.
2. Марценюк М. Особливості професійної та особистісної готовності психолога до професійної діяльності. Електронний депозитарій ДВНЗ «УжНУ» URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/9826/1/41.pdf>
3. Балахтар В. Соціально-психологічні особливості комунікативної толерантності фахівців з соціальної роботи на різних стадіях професійного становлення. Науковий журнал Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України та УАОППП. 2018. № 3(14), 7-14.